

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

DEPARTAMENT ZWIĘKSZANIA SZANS EDUKACYJNYCH

DZSE-EM/EN-045/70/2013

Warszawa, 2013 - 03- 26

Pan
Paweł Kubicki
rzecznik@wszystkojasne.waw.pl

Szanowny Panie,

nawiązując do pisma z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie możliwości wydania opinii o specyficznych trudnościach w uczeniu się uczniowi niepełnosprawnemu, posiadającemu orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na zespół Aspergera lub autyzm uprzejmie wyjaśniam, że powyższe zaburzenia rozwojowe mają odmienny charakter, co jasno precyzują obydwie klasyfikacje medyczne (ICD-10 i DSM-IV) stosowane w Polsce. W świetle tych klasyfikacji autyzm, w tym zespół Aspergera, to całościowe zaburzenia rozwoju w odróżnieniu od specyficznych zaburzeń uczenia się czytania, pisania i liczenia, klasyfikowanych jako specyficzne zaburzenia rozwoju umiejętności szkolnych.

W przypadku autyzmu, w tym zespołu Aspergera, mamy do czynienia z szerokokresową postacią zaburzeń, natomiast specyficzne trudności w uczeniu się to wąskozakresowe, wybiórcze, fragmentaryczne zaburzenia. W przypadku autyzmu zaburzona jest sfera emocjonalno-społeczna i sfera komunikacji interpersonalnej, którym często towarzyszy niepełnosprawność intelektualna, zaś w specyficznych trudnościach w uczeniu się mają miejsce opóźnienia rozwoju niektórych funkcji poznawczych (percepcji, pamięci, funkcji językowych) przy poziomie rozwoju intelektualnego kształtującym się na poziomie normy wiekowej lub powyżej tej normy.

Zarówno w przypadku autyzmu, w tym zespołu Aspergera, jak i w przypadku specyficznych trudności w uczeniu się, mogą mieć miejsce zaburzenia rozwoju mowy i procesu uczenia się, mają one jednak z gruntu inną charakterystykę. Dlatego też dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, obejmowane są wczesnym wspomaganie rozwoju oraz kształceniem specjalnym na podstawie odpowiednio opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka lub orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. W porównaniu z uczniami ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (mającymi charakter zaburzeń parcjalnych), wspomaganie rozwoju tych dzieci jest podejmowane znacznie wcześniej, z większą intensywnością, posiada szerszy zakres oraz odmienną formę.

Zaburzenia czytania i pisania u dzieci z autyzmem, w tym zespołem Aspergera, nie mają specyficznego charakteru, natomiast mogą występować w powiązaniu z podstawowymi zaburzeniami. Analogicznie w przypadkach

niepełnosprawności intelektualnej, schorzeń neurologicznych czy dysfunkcji słuchu, występują nasilone zaburzenia uczenia się czytania i pisanie, lecz nie są one diagnozowane jako specyficzne (dysleksja rozwojowa), bo należą do zespołu symptomów rozpoznanej niepełnosprawności lub schorzenia.

W związku z powyższym zróżnicowano dostosowanie warunków przystępowania do sprawdzianu i egzaminów zewnętrznych dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się oraz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera.

Uczniowie lub absolwenci niepełnosprawni przystępują do sprawdzianu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, zwanego dalej "sprawdzianem", egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum, zwanego dalej "egzaminem gimnazjalnym", egzaminu maturalnego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie, przeprowadzanych zgodnie z przepisami w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych, w warunkach i formie dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności. Dostosowanie warunków przeprowadzania sprawdzianu lub egzaminów do rodzaju niepełnosprawności lub indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia lub absolwenta polega w szczególności na:

- 1) zminimalizowaniu ograniczeń wynikających z niepełnosprawności, wykorzystaniu odpowiedniego sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych;
- 2) odpowiednim przedłużeniu czasu przewidzianego na przeprowadzenie sprawdzianu lub egzaminu;
- 3) zapewnieniu obecności w czasie sprawdzianu lub egzaminu specjalisty z zakresu danej niepełnosprawności, jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem lub absolwentem lub pomocy w obsłudze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych.

Kwestie powyższe regulują przepisy § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej 17 listopada 2010 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach* (Dz.U. Nr 228, poz. 1489, z późn.zm.), a także § 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych* (Dz.U. Nr 228, poz. 1490, z późn.zm.).

Uczniowie z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, mając inne potrzeby edukacyjne niż dzieci ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, mają odmienne i odpowiednie do swoich potrzeb dostosowania na sprawdzianie i egzaminach zewnętrznych (wspierające funkcje wykonawcze, koncentrację uwagi, motywację, emocje itp.).

Stosowanie wobec tej grupy uczniów rozwiązań odpowiednich dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się byłoby zatem nieuzasadnione i całkowicie nie trafne, bo nie odpowiadające ich potrzebom edukacyjnym - w konsekwencji zatem nie leżące w interesie tych uczniów.

Z poważaniem,
DEPARTAMENT
ZWIĘKSZANIA SZANS EDUKACYJNYCH
Joanna Wrona
DYREKTOR